

ΑΠΟ ΑΥΡΙΟ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ Η ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ

«Δεν θα 'θελα να έχω ζήσει μίαν άλλη ζωή»

Της Παρής Σίνου

«Μνήμη και πολλή αγάπη χρειάστηκε για να γράψω την ιστορία της ζωής μου». Με βάση αυτά τα δύο βασικά συστατικά, η Αλκη Ζέη, από τις κυρίαρχες πένες της Μεταπολίτευσης, που μεγάλωσε γενιές παιδιών μαθαίνοντάς τους μέσα από τις ιστορίες της τη σύγχρονη ελληνική Ιστορία, παραδίδει στα 88 της την αυτοβιογραφία της «Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο» (αύριο στα βιβλιοπωλεία από τις εκδόσεις Μεταίχμιο).

Επικεντρώ τα πρώτα 25 χρόνια, που διαμόρφωσαν τη μετέπειτα πορεία της. Συνοδοιπόροι στα νεανικά βήματά της πολλές προσωπικότητες: η κολλητή φίλη της Ζωρζ Σαρή, η «θείσα της» Διδώ Σωτηρίου, ο σύντροφος της ζωής της Γιώργος Σεβαστικόγλου, αλλά και ο Κάρολος Κουν, ο Νίκος Γκάτσος, ο Οδυσσέας Ελύτης, ο Ανδρέας Εμπειρικός, ο Μάνος Χατζιδάκις... Μια ολόκληρη εποχή, ο Μεσοπολέμος και η Κατοχή, ζωντανεύει με τη συναρπαστική, πάντα άμεση, πάντα έντιμη αφήγηση της πολυβραβευμένης συγγραφέως, που διανθίζεται από πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

Αναφέρει χαρακτηριστικά η ίδια: «Στο μυθιστόρημα μπορείς να λες ό,τι φαντάζεσαι, να κινείς τους ήρωές σου όπως θέλεις, να τους βάζεις να λένε ό,τι σκέφτεσαι εσύ. Όταν όμως τα πρόσωπα είναι αληθινά, δεν γίνεται ούτε το σοδά να λαθύνεις, μια και κανείς τους δεν μπορεί πια να σε επηρεάσει ή να σε διαφύσει. Ευτυχώς που υπάρχουν η αδελφή μου και η μνήμη της είναι αλάνθαστη και η ζωή της μπλέκεται με τη δική μου. Μόλις διάβασε αυτά που έγραψα, μου είπε: "Έτσι ζήσαμε, έτσι ήταν αυτοί που γνωρίσαμε και αγα-

πήσαμε". "Τώρα" της λέω "που ξαναθυμήθηκες την ιστορία μας θα 'θελες να είχαμε ζήσει μια άλλη ζωή;". "Με τίποτα" μου αποκρίθηκε αυθόρμητα. "Με τίποτα" συμπλήρωσα κι εγώ.

Η Αλκη Ζέη περιγράφει τα ευχυσμένα παιδικά της χρόνια στην Αθή-

να και τη Σάμο, όπου πήγε κοντά στον παππού μαζί με τη μεγαλύτερη αδελφή της τη Λενούλα, λόγω ασθένειας της μητέρας της -από εκείνη την εποχή είναι εμπνευσμένο το πρώτο της βιβλίο «Το κατάνι της βιτρίνας» (1963). Η περιπέτεια της γραφής για το Κο-

τοκούλι, όπως ήταν το παρατσούκλι της, ξεκίνησε στην κρηβεία, με ένα καλά ξυσμένο μολύβι Φάμπερ νούμερο δύο και μια κόλλα αλληλογραφίας, γράφοντας πάνω στο τραπέζι της κουζίνας επιστολές στον αγαπημένο της υπηρέτη τους, στη Σάμο. Ανακάτενε δικές της ιδέες με φράσεις από την Πηνελόπη Δέλτα και τον Ντοστογιέφκι προκαλώντας δάκρυα συγκίνησης στις υπηρέτριες της γειτονιάς.

1. Δεκαπέντε χρονών στη παράσταση ποδηλατοκιβωτίου στην οδό Λευκωσίας

2. Με τον Μάριο Πλωρίτη ναύται και την αδελφή της, 1945

3. Από εκδρομή της ΕΠΟΝ με τον Νίκο Καβούρα και την Ελισάβετ Βάρβογλη

4. Στη Λάρισα, στο θέατρο μετά τον Δεκέμβριο του '44 με την Ντανιέλους και την Παίτη

5. Η Ζέη, δεύτερη κάτω αριστερά, με συμμεσθές της από τη Δραματική Σχολή του Οδείου Αθηνών. Στο κέντρο ο δάσκαλός τους Αιμίλιος Βεάκης

6. Στον γάμο της Διδώς Σωτηρίου, από αριστερά, η Αλκη Ζέη, η Διδώ, η Λενούλα και η Είλη Παππά (αδελφή της Διδώς)

Πάνω στο ίδιο τραπέζι θα γεννηθεί ο Κλούβιος, ο γνωστός ήρωας του κουλθοθέατρου «Μπαρμπα-Μιτούσης», που ανέπτυξε η Ελένη Περάκη. Ποιος θα το πίστευε πως την πρώτη παράσταση θα παρακολουθούσαν ο Εμπειρικός, ο Ελύτης, ο Πλωρίτης, ο Γκάτσος, με τον οποίο η αδελφή της έζησε έναν νεανικό έρωτα, αλλά και ο Γιώργος Σεβαστικόγλου που έγινε σύζυγος της Αλκής Ζέη.

Η γνωριμία με τον Κουν, οι φιλίες που δέθηκαν στον νεοσύστατο εκδοτικό οίκο «Ίκαρος», όπου μαζεύονταν η αθηναϊκή καλλιτεχνική και πνευματική αφρόκρεμα (με τον Μάνο Χατζιδάκι να παίζει πιάνο), δίνουν ανάσα

στις δύσκολες μέρες της Κατοχής: Η Ζέη αρρωσταίνει με οξείδες ερύθημα λόγω αστίας και η οικογένεια πουλάει το πιάνο για να την «αναστήσει». Η Διδώ Σωτηρίου μετατρέπεται το σπίτι τους σε τόπο συνεδρίασης των γυναικείων ομάδων του ΕΑΜ. Και στα Δεκεμβριανά μια οβίδα των Αγγλων τραυματίζει τη Ζωρζ Σαρή στην Κυψέλη, που παραλίγο να χάσει το χέρι και το πόδι της.

Οι καλλιτεχνικές ανησυχίες δεν λείπουν ακόμα κι όταν φεύγει με τον σύντροφό της για τη Λάρισα, όπου δοκιμάζει τις δυνάμεις της στο θέατρο μαζί με την Καίτη Ντανιέλους και την Αλέκα Παίτη. Ο γάμος τους -για βέρες είχαν τα χρυσά κρικάκια από την κουρτίνα της κουζίνας- ανοίγει ένα άλλο κεφάλαιο στην περιπετειώδη ζωή της, με αποκορύφωμα την περίοδο που είναι πολιτική πρόσφυγας στη Σοβιετική Ένωση (1954-1964). Τα γράφει αυτά στην «Αρραβωνιαστικά του Αχάλλεα», και ακόμα και σήμερα διηγείται στα παιδιά και τα εγγόνια της το συναρπαστικό παραμύθι της ζωής της.

p.spinou@efsyn.gr

Τα πρώτα 25 χρόνια, που τη διαμόρφωσαν, περιγράφει η αγαπημένη συγγραφέας στο βιβλίο της «Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο». Από τότε που έφηβη, με το παρατσούκλι Κοτοκούλι, έγραφε τις ερωτικές επιστολές της υπηρέτριάς τους, μέχρι τον γάμο της με τον Γιώργο Σεβαστικόγλου

Καφές και φηερτ στο Λουμίδη

«**ΝΑ ΤΕΣ ΣΤΟΥ ΛΟΥΜΙΔΗ**» σκατές από τον μπαμπά η Αλκη με την αδελφή της Λενούλα, να πίνουν «ένα θεοπικρο ζουμί που το λένε εσπρέσο»:

«Κοίταζε τη Λενούλα που έπινε αυτό το εσπρέσο χωρίς μορφοσμί και τα μάτια κολλημένα στον Γκάτσο. Τον κοίταζε κι εγώ. Δεν ήτανε ωραίος, ήταν όμορφος. Πολύ ψηλός, μάτια σισιά, αριστοκρατικά χέρια. Κατάμαυρα μαλλιά. Εμοιαζε με Ισπανό ευγενή. Πώς να μη μείνει με ανοικτό στόμα η αδελφή μου. Μια στιγμή εκείνος σκίωθηκε κι ήρθε και στάθηκε μπροστά μου.

-Τι καθίσατε πλάι πλάι, εδώ δεν είναι σχολείο. Δεσποινίς μου. Λέει στη Λενούλα και κάνει μια

υπόκληση σαν να ήθελε να τη ζητήσει σε χορό. Ελάτε να καθίσατε δίπλα μου, και της προτείνει το χέρι.

(...) Μια στιγμή ο Εμπειρικός γυρίζει, την κοιτάζει και λέει: "Μην νομίζετε πως μου διέφυγαν οι ωραιότατοι κάλτσες που φορείτε". Η Λενούλα φορούσε κάτι άσπρες ριγωτές βαμβακερές κάλτσες. Ήτανε η μεγάλη μόδα της Κατοχής. Τις έπλενε και τις άφηνε στον ήλιο ν' άσπριζουν. Ήταν πολύ περήφανη γι' αυτές. Δοκίμασα κι εγώ να φορέσω, μια σούρωσαν στα αδύνατα πόδια μου και πάει όλη η γοητεία. Είσι, πάλι οσοσνάκι.

Ύστερα από λίγο ο Εμπειρικός βάλθηκε να περάζει τον Γκάτσο.

-Εσύ δεν πρόσεξες τας κάλτσες; -Εγώ Ανδρέα μου, προσέχω τους οφθαλμούς, απάντησε ατάραχος ο Γκάτσος»